Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 19. 7. 2000, sp. zn. 8 To 359/2000

Číslo: 18/2001

Právní věta:

Trestní řád nemá ustanovení o tom, že by ze zdravotních důvodů mohla či dokonce musela být obviněná osoba propuštěna z vazby. Vazba nepřichází z takových důvodů v úvahu jen tehdy, je-li stav obviněného takový, že odpadají obavy, že by mohl jednat tak, jak to předpokládá ustanovení § 67 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. (např. tehdy, kdy by byl trvale upoután na lůžku a nemohl ani komunikovat).

Nevylučuje-li zdravotní stav obviněného, aby se choval tak, jak to předpokládá ustanovení § 67 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř., a vazbu nelze nahradit zákonem předpokládaným způsobem (např. peněžitou zárukou, slibem a pod.), je povinností státu zajistit účel trestního řízení omezením osobní svobody obviněného vazbou, a to i při zvýšených obtížích či finančních nákladech, a povinností věznice (Vězeňské služby České republiky) zajistit náležitě léčení obviněného.

Soud: Krajský soud v Plzni

Datum rozhodnutí: 19.07.2000

Spisová značka: 8 To 359/2000

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vazba

Předpisy: 141/1961 Sb. § 67
§ 68

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Plzni zamítl stížnost obviněného F. K. proti usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 24. 6. 2000 sp. zn. 1 Nt 77/2000.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Okresního soudu v Chebu ze dne 24. 6. 2000 sp. zn. 1 Nt 77/2000 byl obviněný F. K. vzat podle § 68 a § 77 odst. 2 tr. ř. do vazby z důvodů uvedených v § 67 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. Jmenovanému bylo dne 22. 6. 2000 sděleno obvinění z trestného činu ublížení na zdraví podle § 222 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit dne 20. 6. 2000 tím, že dřevěnou tyčí napadl poškozenou A. K. a způsobil jí vážná zranění. Podle názoru okresního soudu přichází v úvahu i použití

ustanovení o zvlášť nebezpečné recidivě ve smyslu § 41 tr. zák. Nicméně soud prvního stupně neshledal důvod pro vzetí obviněného do vazby s ohledem na ustanovení § 67 odst. 1 písm. a) tr. ř., neboť se jedná o těžce nemocnou osobu, která je odkázána na častou lékařskou pomoc a zejména invalidní důchod, který musí přijímat osobně. Protože však obviněný ještě před příjezdem záchranné služby nabádal poškozenou, svoji družku, aby za pachatele svého napadení označila někoho jiného, shledává soudce okresního soudu důvod vazby koluzní ve smyslu § 67 odst. 1 písm. b) tr. ř. U obviněného pak byl shledán i důvod vazby předstižné ve smyslu § 67 odst. 1 písm. c) tr. ř., a to s ohledem na opakované útoky obviněného ve vztahu k poškozené a zejména na jeho kriminální minulost. Jsou zde odůvodněny obavy především z toho, že by v útocích, zejména násilných, pokračoval a takto trestné činy ublížení na zdraví či vydírání opakoval. Z uvedených důvodů také byl obviněný vzat do vazby.

Proti tomuto usnesení podal obviněný F. K. ihned po jeho vyhlášení stížnost, kterou později odůvodnil prostřednictvím své obhájkyně. Ke zjištěným důvodům vazby koluzní namítá, že poškozená již byla jako svědkyně po sdělení obvinění a v přítomnosti obhájkyně vyslechnuta, tudíž z procesního hlediska nemůže být dán tento důvod vazby. I kdyby teoreticky bylo možno uvažovat o nějakém ovlivňování svědkyně, je nutno poukázat na ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., v rámci kterého je soud povinen hodnotit provedené důkazy. Možné ovlivňování jiných osob nepřichází v úvahu, neboť žádné jiné osoby se u vlastního napadení poškozené nenacházely. Podle názoru obviněného není dán ani důvod vazby předstižné, když obviněný popírá, že by zranění poškozené způsobil právě on. V samotném tvrzení poškozené jsou takové rozpory, které naznačují, že ke skutku mohlo dojít za zcela jiných okolností, než jak dosud poškozená tvrdí. Jde zejména o časové nesrovnalosti, jakož i o rozdílná tvrzení obviněného i poškozené o tom, kde a kdy se v kritický den oba nacházeli. Samotné chování poškozené před kritickou událostí však nenasvědčovalo tomu, že by se obviněnému chtěla vyhýbat či z něj měla mít strach. Obviněný rovněž namítá, že dosud nebylo ověřováno jeho tvrzení, kde se v kritickou dobu nacházel, a nebylo prověřováno jím uplatněné alibi. Je rovněž toho názoru, že soudce si před rozhodnutím o vazbě měl vyžádat stanovisko ošetřujícího lékaře z onkologického oddělení Nemocnice v Ch. k posouzení, zda obviněný je vůbec schopen výkonu vazby s ohledem na nevyléčitelné závažné onemocnění a zda by vůbec bylo možno ve věznici zajistit příslušnou potřebnou a nezbytně nutnou lékařskou péči. Pokud by tato zpráva byla negativní, pak by bylo samozřejmě vyloučeno, aby vazbu vykonával. Žádné zajišťovací opatření totiž nelze vykonávat v případě, že by byl ohrožen život či zdraví obviněného. Proto obviněný navrhuje, aby krajský soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil Okresnímu soudu v Chebu k novému rozhodnutí, případně po vyžádání příslušných zpráv sám rozhodl tak, že se obviněný z vazby propouští.

Krajský soud v Plzni přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i v řízení, které mu předcházelo, a dospěl k těmto závěrům:

Předně je nutno konstatovat, že okresní soud postupoval procesně bezvadným způsobem, když v zákonné lhůtě rozhodoval po výslechu obviněného o návrhu okresního státního zástupce na vzetí jmenovaného do vazby. V odůvodnění napadeného usnesení také podrobně a přesvědčivě rozvedl, ze kterých skutečností dovodil splnění zákonných podmínek pro vzetí obviněného F. K. do vazby z důvodů uvedených v § 67 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. Závěry okresního soudu v daném směru považuje stížnostní soud za správné, plně odpovídající dosud shromážděným důkazům. Pro stručnost lze proto odkázat na odůvodnění napadeného usnesení.

K námitkám obviněného je třeba uvést následující. Rozhodně nelze souhlasit s názorem, že v případě procesně perfektně provedeného výslechu poškozené v přípravném řízení již odpadá možnost držet obviněného ve vazbě koluzní. Obviněný v projednávaném případě i v případě, na který poukazuje v odůvodnění napadeného usnesení okresní soud, prokázal, že se nezastaví ani před ovlivňováním svědků. Přihlédne-li se k této skutečnosti, jakož i k násilnému charakteru zvlášť závažné úmyslné trestné činnosti, pro kterou je v současné době stíhán a v minulosti byl také odsouzen, lze považovat

vzetí obviněného do vazby z důvodu uvedeného v ustanovení § 67 odst. 1 písm. b) tr. ř. za plně odůvodněné. Konečně i sám obviněný v podané stížnosti namítá, že bude nutno ještě prověřovat jeho alibi výslechem dalších svědků, a ty by jmenovaný mohl ovlivňovat tak, aby vypovídali v jeho prospěch.

K údajné neexistenci důvodů vazby předstižné je třeba říci, že není rozhodující to, zda obviněný trestnou činnost popírá, ani to, že ve výpovědi poškozené se objevují dílčí rozpory. Konečně z úředního záznamu ze dne 22. 6. 2000 vyplývá, že poškozená bezprostředně po činu dokázala časově vymezit dobu útoku na svoji osobu. Neměla-li poškozená výraznou obavu z obviněného v době, kdy s ním odešla na místo činu, pak po samotném činu nepochybně takovou obavu již má a tuto obavu samozřejmě také správně sdílí okresní soud.

Ze spisového materiálu předloženého soudci spolu s návrhem na vzetí obviněného do vazby dostatečně vyplynulo, že dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo sděleno obvinění, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu a jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný. Právem byl proto obviněný F. K. vzat okresním soudem do vazby ze shora uvedených důvodů.
Má-li obviněný zato, že před rozhodnutím o návrhu na uvalení vazby si měl soudce vyžádat stanovisko ošetřujícího lékaře z onkologického oddělení Nemocnice v Ch., je třeba uvést následující:

Soudce byl seznámen se zdravotním stavem obviněného, neboť v minulosti rozhodoval o upuštění od výkonu zbytku trestu odnětí svobody, který byl v trvání osmi let a šesti měsíců obviněnému uložen za zvlášť závažný úmyslný trestný čin, navíc za podmínek zvlášť nebezpečné recidivy. Toto rozhodnutí bylo vydáno dne 29. 2. 2000 pod sp. zn. 1 T 37/95 a je součástí spisového materiálu předloženého soudci spolu s návrhem na vzetí obviněného do vazby. Soudce měl rovněž k dispozici lékařskou zprávu MUDr. V. R. ze dne 23. 6. 2000, v níž bylo onemocnění obviněného popsáno včetně zjištění, že pro nespolupráci obviněného bylo od terapie upuštěno. Konečně tato skutečnost (nespolupráce obviněného) byla soudci známa již v době, kdy rozhodoval o upuštění od zbytku výkonu trestu odnětí svobody. V daném případě lze soudci vytknout toliko to, že se alespoň krátce o zdravotním stavu obviněného v odůvodnění napadeného usnesení nezmínil.

Krajský soud v Plzni aktualizoval zjištění o zdravotním stavu obviněného a zjistil následující skutečnosti:

Ředitel Věznice v H. dne 12. 7 2000 sdělil, že u obviněného je diagnostikováno závažné onemocnění, pro které byl sledován a léčen na radioterapeutickém oddělení Nemocnice v Ch. Toto onemocnění vyžaduje vysoce specializovanou léčbu, kterou není možné realizovat ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby ČR. Prodleva v léčení vede k výraznému zhoršení zdravotního stavu a ohrožení života obviněného. Odbor zdravotnické služby generálního ředitelství Vězeňské služby ČR se rovněž přiklonil k názoru, že onemocnění vyžaduje vysoce specializovanou léčbu, kterou není možné realizovat ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby ČR. V lékařské zprávě MUDr. V. W., lékaře Věznice v H., ze dne 17. 7. 2000 se uvádí, že obviněného je třeba léčit na specializovaném pracovišti, dovážení pacienta z věznice do Ch. je považováno za velmi naivní a laický pohled (zřejmě soudu). Má-li se obviněný za každou cenu ponechat ve vězení, bylo by jednodušší jej poslat do vězeňské nemocnice, což již bylo vyžádáno 29. 6. 2000 (na oddělení TRN Vězeňské nemocnice O.).

V této situaci si krajský soud vyžádal zprávu speciálního léčebného zařízení, a to z odborné ambulance radioterapie Nemocnice v Ch., oddělení radiační onkologie, a zjistil, že obviněný opakovaně a hrubě porušoval režim léčebného oddělení. Specializovaná léčba na radioterapeutickém oddělení spočívá v ozařování přísně vymezené lokality na pacientovi, kterému předchází centrace do nádorového ložiska. K centraci i k aktinoterapii je nezbytné potřebné přístrojové vybavení. V případě indikace irraciace lze toto realizovat pravidelným dovážením obviněného z věznice na

radioterapeutické oddělení s nezbytnou ostrahou.

Z uvedených skutečností krajský soud vyvodil, že rozhodně nenastala situace, kterou obviněný nastiňuje, tedy situace, že by pobytem ve vazbě bylo ohroženo jeho zdraví a život. Léčení obviněného lze zajistit jeho přemístěním do vězeňské nemocnice, případně dovážením na specializované pracoviště. V situaci, kdy existuje důvodné podezření, že obviněný tak jako v minulosti ohrožuje ostatní členy společnosti páchání zvlášť závažných úmyslných trestných činů navíc s pocitem naprosté nepostižitelnosti (viz prominutí značné části předchozího trestu), je třeba zajistit účel trestního řízení a tím i ochranu společnosti omezením osobní svobody mimořádně nebezpečného obviněného vazbou z důvodu uvedeného v § 67 odst. 1 písm. c) tr. ř. V souvislosti s tím je třeba poznamenat, že občané tohoto státu mají právo na ochranu vlastního života a zdraví před takovými osobami, jako je obviněný F. K. Toto právo občanů musí mít přednost před právy a osobní svobodou jiného člena společnosti, který je ohrožuje. V takovém případě je třeba ochranu občanů zajistit všemi dostupnými prostředky, a to i při zvýšených obtížích či finančních nákladech. Povinností příslušné věznice proto bude, aby v rámci již nastíněných možností zajistila maximum pro léčení obviněného (§ 18 odst. 3, zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů). Přitom nedojde ke zkrácení práva obviněného na ochranu života a zdraví. V daném případě péče o zdraví obviněného bude ve vazbě zajištěna stejně, jako kdyby se nacházel na svobodě.

Závěrem je třeba uvést, že trestní řád nemá žádná speciální ustanovení o tom, že by ze zdravotních důvodů mohla či dokonce musela být obviněná osoba propuštěna z vazby (srov. č. 16-III/1991 Sb. rozh. tr.). Vazba nepřichází v úvahu toliko tehdy, je-li zdravotní stav obviněného takový, že odpadají obavy, že by obviněný mohl jednat tak, jak to předpokládá § 67 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. Například tehdy, kdyby byl trvale upoután na lůžko a nemohl ani komunikovat. V projednávaném případě však taková situace nenastala, obviněný se normálně a běžně pohybuje a je důvodně podezřelý, že je schopen velmi aktivního a intenzivního jednání, z něhož byl také obviněn. Obavy předpokládané v § 67 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. tak nejsou žádným způsobem oslabeny.

Veden těmito úvahami neshledal Krajský soud v Plzni žádné vady v napadeném usnesení, jakož i v řízení, které mu předcházelo, a proto stížnost obviněného jako nedůvodnou zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.